
EXPERIENCE ANALYSIS OF PROBLEMS RELATED TO THE SELECTION OF STUDENTS-ATHLETES IN REPRESENTING UNIVERSITY TEAMS IN THE MEDICAL UNIVERSITY – PLOVDIV

Kostadin Kanalev

Department of Physical Education and Sport, Faculty of Medicine, Medical University – Plovdiv, Bulgaria, kostadin.kanalev@abv.bg

Todor Stoev

Department of Public Health and Health Economics, Section of Health Management, Medical University-Plovdiv, Bulgaria, todor_stoev@abv.bg

Kiril Kableshkov

Department of Physical Education and Sport, Faculty of Medicine, Medical University – Plovdiv, Bulgaria, vlahkab@abv.bg

Abstract: Insight of the problems connected with the selection of student-athletes who participate in the representative university teams of Medical University-Plovdiv: Multivariable is the importance of student representative teams in in-university life. In Western universities students-athletes receive various incentives to develop—scholarships, better conditions at admission, etc. Unfortunately it is not so with us. The selection of students to be part of the representative teams of Medical University-Plovdiv is extremely difficult. This work is an attempt to analyze the problems during the selection and contains proposals for solving them.

Keywords: sport, student-athletes, university teams, selection problems

ОПИТ ЗА АНАЛИЗ НА ПРОБЛЕМИТЕ, СВЪРЗАНИ С ПОДБОРА НА СТУДЕНТИ-СПОРТИСТИ, УЧАСТВАЩИ В ПРЕДСТАВИТЕЛНИТЕ УНИВЕРСИТЕТСКИ ОТБОРИ В МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ПЛОВДИВ

Костадин Каналев

Секция по Физическо възпитание и спорт, Катедра по Физиология, Медицински Факултет, Медицински Университет – Пловдив, България, kostadin.kanalev@abv.bg

Тодор Стоев

Катедра Обществено здраве и икономика на здравеопазването, Секция Здравен мениджмънт, Медицински университет –Пловдив, България, todor_stoev@abv.bg

Кирил Кableшков

Секция по Физическо възпитание и спорт, Катедра по Физиология, Медицински Факултет, Медицински Университет – Пловдив, България, vlahkab@abv.bg

Резюме: Поглед върху проблемите, свързани с подбора на студенти-спортисти, които участват в представителните университетски отбори на Медицински университет-Пловдив: Многоспектрно е значението на представителните екипи на студентите в университетския живот. Университетските отбори по безспорен начин издигат авторитета на конкретното висше учебно заведение, обединяват младежи с качества и спортен дух, които приемат участието си в тях като форма на престиж и привилегия. В университетите в Западна Европа студентите спортисти получават различни стимули за развитието си - стипендии, облекчен план на учебните занятия и др. За съжаление, практиката в нашата страна е различна. Изборът на студентите – бъдещи участници в представителните отбори на Медицински университет – Пловдив, е изключително труден. Тази работа е опит да се анализират проблемите по време на подбора и да се предложат техни решения.

Ключови думи: спорт, студенти-спортисти, университетски отбори, подбор

Несъмнено е значението на представителните отбори в общоуниверситетския живот и същото следва да бъде разгледано в две насоки – от една страна като безспорен източник за издигане авторитета на конкретното висше учебно заведение, а от друга – като допълнителен стимул за студентите от всички специалности, като този стимул следва да има както морална, така и материална форма. Съобразявайки се със специфичните условия на демографска криза, в която се намираме, силно пониженият интерес на учащите се към почти всички спортни дисциплини, както и условията, при които се провеждат спортните занимания, се поставя въпросът за подбора на студенти-спортисти, участници в

представителните отбори на Медицински университет - Пловдив, като изключително актуален, а настоящият опит за анализ на разглежданата тематика - силно необходим.

Основната цел при създаването на университетските отбори е да обедини младежи със спортен дух и талант, които по този начин да допринесат за издигане на университетския спорт и авторитет на висшето училище. Не всеки увлечен към конкретния спорт е ставал част от представителния отбор. Да бъдеш участник в него се е приемало за специална привилегия, въпрос на личен престиж и доказателство за талант и изключителни качества. Подборът е сериозен, обективен. Както за кандидатите, така и за оценяващите е ясно, че място в представителните отбори имат само най-добрите и доказани спортисти. В западните университети тази тенденция все още е запазена. На представителните отбори се обръща изключително внимание. Независимо, че не са студенти във висше учебно заведение със спортна насоченост, а са избрали следване като медицина, икономика, право и т.н., ставайки част от отбора и бивайки силно ангажирани, на тях се предоставят специални условия. В някои университети например, такива студенти получават висока стипендия, покриваща разходите за обучението им, общежития с по-добри условия и други. Но след направено проучване можем да отбележим, че много малко са университетите в България, в които студентите спортисти се обучават по облекчен учебен план или получават други привилегии в тази насока.

Задаваме си логичния въпрос как е организиран студентският спорт у нас, кои са участниците в представителните отбори и как се гледа на тях. Ще спрем вниманието си по-конкретно върху отражението на поставения проблем върху студентите от Медицински университет-Пловдив. За сведение, към настоящия момент в Медицински университет - Пловдив има действащи отбори по почти всички видове спорт, обявени за студентски, а именно – тенис, тенис на маса, аеробика, баскетбол, волейбол, футбол, лека атлетика, плуване, докато в много от по-големите висши учебни заведения не е така. Разполагаме със спортна база от среден клас. Същата е реновирана, но не е напълно съобразена с изискванията към съоръженията, от гледна точка на правилника за съответния спорт. В нея без особено затруднение се провеждат задължителните упражнения по физическо възпитание, но трудно бихме могли да подготвяме спортисти, към които да имаме очаквания за високи спортни постижения.

От първостепенно значение при извършване на подбор, независимо от какъв вид и по какви критерии, са кадрите - конкуренти, измежду които следва да се селектират най-подходящите. Тук откриваме първия проблем. Приблизителният годишен прием на студенти в Медицински университет - Пловдив е около 500 студента. Ако съпоставим тази цифра с броя на студенти първокурсници в други висши учебни заведения, ще открием, че разликата е повече от очевидна – в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ например, броят на приетите студенти годишно е над 4000, а в Университета за национално и световно стопанство – над 3000. От посоченото бихме могли да направим единствения възможен, обоснован и логичен извод, че в Медицински университет - Пловдив, дори чисто статистически, възможността да попадне студент, който преди постъпването си в университета се е занимавал със спорт, е над 8 пъти по-малък, в сравнение с другите големи спортно неспециализирани учебни заведения. А няма как да не се съгласим, че несъмнено общият брой на първокурсниците спортисти е изключително малък. Ежегодно в Медицински университет - Пловдив се провежда анкета сред студентите в началото на първи курс. Като въпрос се поставя „Занимавали ли сте се с някакъв спорт до сега?“. Обобщените данни от посочената анкета са силно притеснителни. Приблизително около 97% от анкетираните отговарят с „НЕ“. Или в обобщение, предвид резултатите от представената анкета, както и значително по-малкия прием в Медицински университет - Пловдив спрямо останалите университети, обективната вероятност наш студент да бъде не само изявен спортист, а дори и спортувал младеж, е почти невъзможна. Фактите показват и следва да се отбележи, че в университета ни от години не се е записвал, ако не елитен, то поне с по-сериозни спортни постижения студент. Описаното до момента ни поставя в изключително затруднение и прави задачата ни, свързана с подбора на студент-спортисти участници в представителните отбори, много сложна и трудна. Принудени сме в отборите да включваме предимно студенти, които, не само че категорично не притежават нужната техника и качества за дадения спорт, но и никога до този момент не са го практикували, а само го харесват и желаят да започнат да се занимават с него. Преподавателският състав е длъжен и високо оценява желанието на първокурсниците да спортуват и да се изявяват, поради което започваме тяхното обучение от самото начало. В допълнение, трябва да вземем предвид и сериозния процес на обучение по медицинските специалности, заради сложността на който, понякога се налага студентите да пропускат тренировъчните си занимания, за да могат да се подготвят за изучаваните медицински дисциплини, колоквиуми и упражнения. Поради тази причина затруднение се създава и при отборното участие на състезания, особено ако те се провеждат в няколко последователни дни, а още по-трудно- ако те се провеждат извън града. Много често ние, преподавателите, сме принудени да отправяме молби до организаторите на състезанията, за да ги насрочват в часове, в които нашите студенти са свободни от занимания. Организацията на учебния процес е такава, че съгласно правилника на Медицински

университет - Пловдив се изисква студентите да отработват пропуснатите упражнения по която и да е учебна дисциплина¹, независимо че в посочения времеви интервал те са участвали в студентско първенство и са представили достойно университета си. В практиката този организационен проблем често довежда до това, че състезатели - титуляри в съответните отбори, въпреки желанието си и добрата спортна подготовка, са принудени да откажат участие в състезания. Можем да отбележим, че за разлика от западните университети, в България студентите спортисти почти не са стимулирани от учебните си заведения да спортуват, за тях няма стипендии, облекчен режим на учебния план или други подобни. Единствените награди, които биха могли евентуално да получат, са грамоти и отблязване в студентския вестник.

Трябва да обърнем по-особено внимание на посочените резултати от описаната по-горе анкета. Резултатите са притеснителни, а неизменността в тенденцията да се отговаря с „не“ на поставения въпрос, изискват да потърсим и анализираме причините, поради които младежите отговарят по този начин. Считаме, че причините трябва да потърсим в семейството, обучението в училищата, начинът на живот. Още от обучението в началното училище, често не се обръща достатъчно внимание на часовете по физическо възпитание, а следва да не забравяме, че физическата култура се разглежда като част от общата човешка култура и съпътства всички цивилизации – от Месопотамия, Египетската цивилизация, цивилизацията в древна Индия и Китай, в света през класическата епоха и останалото време до наши дни². Отношението към спорта се провокира и заражда още в най-ранни детски години. Училищата следва да предоставят на учениците си възможност за практикуване на различни видове спорт по време и след учебните занимания, да разполагат с адекватна база, достатъчно пространство и модерни съоръжения. От своя страна родителите също би трябвало да стимулират децата си да бъдат физически по-активни - ако не се занимават с даден спорт, то поне да отделят необходимото време за някакъв вид двигателна активност. Не е възможно да очакваме висшите учебни заведения да разполагат с добре подготвени отбори по различни видове спорт, когато училището и семейството не подготвят спортисти или поне граждани с двигателна култура, практикуващи определен спорт в свободното си време.

В заключение, за да имаме по-високи очаквания към студентите, за да осъществяваме адекватен подбор на участници в представителните отбори не само на Медицински университет - Пловдив, но и на останалите университети, преди всичко трябва да осигурим отлично организирана и поддържана спортна база и спортно ангажирани преподаватели. Нужно е също да се помисли за промяна на университетските правилници, където да залегнат и съответните морални и материални стимули за студентите спортисти. За спортното възпитание на младежите следва да се работи още в училищата и семейството, но всичко трябва да бъде съобразено с физическите данни, възможност за натоварване и отношение към спорта на конкретната личност. В противен случай бихме могли да претоварим подрастващите, да създадем у тях не само негативно отношение, но и непоносимост към всякакъв вид спорт, което по никакъв начин не трябва да допускаме. Практикуван професионално или не – спортът е здраве, дисциплина, уважение и самоуважение и под една или друга форма е добре да бъде част от ежедневието на повечето младежи. Затова и като преподаватели сме отговорни пред своите студенти и благодарни за ентузиазма, отдадеността и спортния дух на малцината, участници в представителните университетски отбори. Оценяваме усилията, които полагат, предвид изключително трудните условия, в които са поставени, и се гордеем с постигнатите им резултати.

ЛИТЕРАТУРА

[1] Правилник на Медицински университет-Пловдив

[2] Рачев, Кр. и съав. Теория и методика на физическото възпитание. София, 1987.